

FSD2206 PERHEHAASTATTELUT LASTEN KÄNNYKÄN KÄYTÖSTÄ 2001-2002

FSD2206 FAMILY INTERVIEWS ON CHILDREN'S MOBILE PHONE USE 2001-2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

0. PERHEKULTTUURI

Perheen taustatiedot

- vanhempien ammatit ja työllisyystilanne, ts. perheen varallisuus (kulutustottumukset)
- asuinpaikka
- lasten lukumäärä
- perheen matkapuhelinten lukumäärä ja käyttökokemus
- perheen lasten matkapuhelinten lukumäärä ja käyttökokemus

Perheen elämäntapa

- Miten perheenne lastenhoito on järjestetty?
- Onko lapsi koulun jälkeen yksin kotona?
- Millaisia harrastuksia perheellä on?
- Kuinka paljon vanhempien työ heijastuu perhe-elämäänne esim. ajankäytössä?
- Kumman vanhemman ajankäyttö (työ, vapaa-aika) vaikuttaa enemmän perhe-elämään ja elämänrytmiin?
- Kuinka paljon ja miten perhe pitää yhteyttä sukuun ja tuttaviiin?

1. HANKINTA

Kauanko olette itse käyttäneet matkapuhelinta?

Millainen matkapuhelin teillä nyt on?

Kuinka monta matkapuhelinta teillä on ollut?

Miksi perheessä on lankaliittymä vielä? Tai miksi ei ole?

Mikä on lankapuhelimen rooli perheessä?

Aikooko luopua? Miksi aikoo? Miksi ei?

(Onko tietokone? Internet? ISDN? Aikooko hankkia netin?)

Miksi te hankitte itsellenne matkapuhelimen?

Mikä liittymätyyppi teillä on?

Mitä lisäpalveluja teillä on? Mitä niistä käytätte?

(Onko avioeroperheillä erityistarpeita liittymän tai palvelujen suhteen? Kenen välistä viestintää yksinhuoltaja/uusioperheessä on?)

Jos yrityksen liittymä: Kuinka kauan on käyttänyt työliittymää ja omaa liittymää?

Mitkä ehdot? (saako käyttää niin paljon kuin haluaa esim. 100 mk:lla kuussa?)

Onko lapsi käyttänyt aiemmin jompaa kumpaa vanhemman liittymää?

Käyttääkö nyt kun on oma puhelin?

Minkä ikäisen lapsen käyttöön voi mielestänne hankkia matkapuhelimen (yleisesti)? Mihin asettamanne ikäraja perustuu?

Mikä johti siihen, että lapsi sai oman matkapuhelimen?

Onko olemassa jokin ehdoton ikä, jota nuoremmalle matkapuhelinta ei tulisi hankkia?

Jos perheessä useampi lapsi, kenelle lapsista puhelin? Miksi? Onko ”kierrätystä” tai yhteiskäyttöä?

Miksi tietty puhelinmerkki, -malli, lisävarusteet (miksi, mistä, milloin)?

Miksi tietty operaattori, liittymä, palvelut (miksi, mistä, milloin)?

Jos työn puolesta vanhemmalla esim. Sonera, onko lapsellakin automaattisesti sama?

Kuinka paljon lapsella vaikutusta matkapuhelimen, operaattorin ja liittymän valinnassa? (Vrt. nuorten painostus siihen, mikä kavereilla on), Kuinka monella lapsen kaverilla on kännykkä?

Onko harkittu city-kännykkää? Miksi/ Miksi ei?

Naapureiden, sukulaisten, tuttujen vaikutus? Mainonta?

Hintojen merkitys?

Ovatko (lasten) liittymät äidin vai isän nimissä?

Kumpi tekee päätökset matkapuhelimen, operaattorin, liittymän ja palveluiden suhteen? (vrt. Perhesopimukset ovat yleensä miesten nimissä)

Miten ympäristö reagoi kun matkapuhelin oli ostettu?

Millaista palautetta saavat nyt, kun ovat käyttäneet jo jonkun aikaa?

Matkapuhelin- ja operaattorimielikuvat?

2. UUSMEDIA- JA TEKNOLOGIASUHDE

Mitä medioita lapsi käyttää: mitä asioita niiden kautta seuraa? (Mikä on tärkein viestintäväline? Miksi?)

(Kunkin viestintävälineen oma ”profiili”)

Minkä ikäisenä lapsi oppi käyttämään tietokonetta?

Tietokonehistoria: mitä teki ensin – mitä tekee nyt?

Kuka opetti? Onko perhessä joku eksperti?

Miten ylipäänsä vanhempi/lapsi suhtautuu tietokoneisiin?

Miten vanhempi/lapsi suhtautuu yleensä teknologian kehitykseen? Mikä on hyvää teknologiaa?

Pelit?

Internet?

Millä sivuilla käy säännöllisesti? Chat, IRC, ICQ

Onko lapsella/perheellä omat kotisivut?

Jos on, kuvaile. (Pyydä osoite!)

Tv-chat

Viestimiin liittyvä tapakulttuuri: millaisia normeja ja merkityksiä

Mitkä asiat: IRC, chat, sähköposti, tekstiviesti, puhelu, kasvokkain?

Onko perheellä viestimiin liittyviä tapoja, joita ulkopuoliset eivät tiedä (esim. hälärit)?
Liittyykö jokin viestintätapa enemmän perheeseen, vapaa-aikaan, huvitteluun kuin virallisten asioiden hoitoon?

Mitä mieltä olet ”teknologisesta” lukutaidosta?
(Informaatiotulva/infoähky)

3. KÄYTTÖ

Minkä ikäisenä lapsi on saanut itsenäisesti käyttää matkapuhelinta? Miksi juuri sen ikäisenä?
Milloin lapselle on syntynyt oma-aloitteinen halu matkaviestintään (viestintämotiivit)?
Millaista lapsen matkapuhelimen käyttö oli alussa, millaista se on nyt (muutokset)?
Kuka perheessä soittaa kenelle?

Kuinka usein lapsi on yhteydessä kännykällä vanhempiin, sisaruksiin?
tapaa sukulaisia, erityisesti isovanhempia?
soittaa heille/kuinka usein haluaisi soittaa?
tapaa ystäviään? Kuinka usein soittaa heille?

Millaisia lapsi soittaa perheen sisällä (soittaako ”mitä kuuluu” –puheluja, vai pitääkö aina olla tärkeää asiaa; onko ”juttelupuheluita” vanhemmille?)
Millaisista asioista vanhemmat ja lapset soittelevat toisilleen? Onko niissä eroa?
Ovatko vanhemmat pyrkineet rajoittamaan em. puheluja?

Millaisia puheluja lapsi soittaa sukulaisille, ystävilleen? (Soittaako ”mitä kuuluu” –puheluja, vai pitääkö aina olla tärkeää asiaa; erityisesti kiinnostaa: missä iässä ”juttelupuhelut” kavereille alkavat?) (arkipäivän tiedonhankinta)

Soittaako lapsi merkkipuheluita/ pilareita? Kenelle, milloin, miksi?

Käyttävätkö lapsi tekstiviestiä? Kuinka usein? (Tarkasti tekstiviestin edut ja haitat!)
Minkä ikäisenä osannut/ saanut itsenäisesti laittaa tekstiviestin? Miksi juuri sen ikäisenä?
Milloin ja missä tilanteessa tekstiviesti on parempi? Milloin puhelu? Ovatko esimerkiksi vanhemmat opettaneet sääntöjä tai ohjanneet, milloin SMS, milloin puhelu? (SMS vs audio-tematiikka kiinnostaa!)
Tarve ryhmätekstiviesteihin perheessä, ystäväpiirissä? (erityisesti: minkä ikäisenä ystäväryhmäviestit alkaisivat olla tarpeellisia)

Mihin aikaan lapsi käyttää eniten matkapuhelintaan? Arki? Viikonloppu? Loma-ajat?
Vuorokaudenajan mukaan?

Kuvan, äänen, tekstin merkitys viestinnässä; onko lapsi kiinnostunut erityisesti esim. kuvallisesta, kirjallisesta tai oraalista viestinnästä?
Mikä kiinnostaa? Miten se näkyy lapsen elämässä? Kirjoittaako hän mielellään? Piirtääkö tai puhuuko mielummin? Milloin kiinnostus alkoi? Kuinka paljon lapsi (osaa) kirjoittaa/ lukea/ puhua? Näkökö tämä lapsen matkaviestinnässä?

Muut mediat perheen sisällä: sähköposti, chat (esimerkiksi työmatkoilta)?

Käyttävätkö lapset leikeissään puhelinta: mikä rooli?

4. KULJETTAMINEN

Saako lapsi kuljettaa matkapuhelinta kodin ulkopuolella? Minkä ikäisestä asti? Milloin ja mihin saa? Milloin ja mihin ei saa? Erityisesti: saako/ haluaisiko viedä kouluun? Miksi? Miksi ei?

Entä mitä muita esineitä saa viedä kodin ulkopuolelle, esimerkiksi Game Boy, kello, korvalappustereot? Kouluun? Tarhaan (esimerkiksi lelupäivänä)?

Miten lapsi kuljettaa puhelinta mukanaan?

Voisitteko ajatella, että lapsi kuljettaisi sitä vyölaukun tapaisessa asusteessa?

5. KONTROLLI

Kumpi vanhemmista maksaa laskun? Miten käyttökulut jaetaan vai jaetaanko ollenkaan? Joutuuko lapsi tekemään jotain kulujen eteen?

Paljonko laskusta:

- soittoja ja tekstiviestejä vanhemmalta lapselle? (vanhemman laskusta)

- soittoja ja tekstiviestejä lapselta vanhemmille? (lapsen laskusta)

- paljonko palveluja?

Miten seuraavat puhelinlaskun kehittymistä? Saldotiedustelu? Saldomuistutus? Saldoraja?

Oma moraalinen raja?

Kuinka tarkat käytösäännöt olivat aluksi? Mitä sovittiin? Onko tapahtunut muutoksia?

Kumpi, äiti vai isä, kontrolloi enemmän lapsensa puhelimen käyttöä?

Kumpi kantaa enemmän vastuuta lapsen puhelimen käytöstä?

6. PALVELUT JA PALVELUPAKETIT

Saako lapsi käyttää sisältöpalveluita (esim. tekstiviestipalveluja)? Onko käyttänyt? Mitä käyttää? Tietääkö vanhemmat/lapset niistä? Mitä kivaa/hyötyä omalle perheelle?

Käyttääkö lapsi Internetiä?

Haluavatko vanhemmat tukea lapsen nettiharrastusta? Mitä kannattavat/ vastustavat?

Miltä tuntuisi, jos perheen liittymiä voisi hallita netin kautta? Esimerkiksi päivittää rajoituksia? Ajatukset turvallisuudesta? Pysyisivätkö salasanat vain vanhempien tiedossa?

Lasten asenne kontrolliin?

Mitä mieltä perhe on matkapuhelimen ja internetin käytön yhdistämisestä?

Minkä ikäisenä lapsi tarvitsee minkäkin verran numeroita? 5/7/10/12-vuotiaana? (Puhelurajoitukset)

Onko lapsen puhelin joskus kadonnut tai varastettu? Millaisessa tilanteessa? Asenne: syntyykö tilanteesta ”kohtaus” vai ohitetaanko olankohautuksella?

Onko vakuutus lapsen matkapuhelimelle tarpeellinen?

Onko puhelin rikkoutunut? Millaisessa tilanteessa? Mitä puhelimen pitää kestää?

Mitä lapsi itse/vanhemmat ajattelevat siitä, että lapsille ja nuorille mainostetaan tuotteita? Paheksutaako se, että markkinoidaan suoraan? (lapsiin ja nuoriin vaikuttaminen, lapset ja nuoret kuluttajina)

Kuinka paljon lapsi soittelee omasta lähipiiristä (esim. kotikunnasta)? Kuinka paljon muualta (esim. kesämökiltä, toisen vanhemman luota)?

Onko tarvetta perheneuvottelu-puhelulle? Olisiko kiva saada koko perhe linjalle samaan aikaan?

Mitä lisäpalveluja tarvittaisiin lasten liittymään?

7. VISIOT

Mitä positiivista lasten matkaviestintään liittyy?

Mitä negatiivista lasten matkaviestintään liittyy? Tuoko liikaa vastuuta lapsille? Tuleeko lapsista uusavuttomia, kun puhelin mahdollistaa jatkuvan yhteyden vanhempiin (”vrt puhelinterrori”)?

Onko lapsen ja vanhempien asenteissa matkaviestintään tapahtunut muutoksia lapsen matkapuhelimen käytön aikana? Jos on, millaisia?

Tuomitsevatko vanhemmat (erityisesti äidit) matkapuhelimen lapsella? Löytyykö taustalta vielä ajatuksia, että kännykällä yritetään korvata todellista läsnäoloa?

- Onko perheessä kännyköiden suhteen sukupuolieroja? Suhtautumisessa? Käyttämisesssä? Suhteessa lapsen matkaviestintään? Jos on, miksi eroja?

- Kumpi ”organisoii” enemmän perheen elämää? Muutoin? Matkaviestinnällä?

(Miksi äiti mahdollisesti kommunikoi enemmän, miksi isä mahdollisesti ”huoltaa” enemmän matkapuhelinpuolta)

- Onko matkapuhelimessa/palveluissa jotain vaikeaa?

Millainen lapsen matkapuhelimen pitäisi olla?

- ulkonäkö

- toiminnot (esim. yksi näppäin/ toiminto vrt. nykyinen menupohjainen)

- musiikki? Internet? vastaaja? äänitysmahdollisuus?

- pelit: asenteet:

▪ Pelaatko ylipäänsä pelejä yhdessä vai yksin (siis muitakin kuin kännykkäpelejä)?

▪ Miten suhtautuu pelaamiseen? Voiko pelaaminen olla opettavaista? Asenteet!

- Hintaa?

Paikantaminen?

Väärinkäytön mahdollisuudet?

Lasten jäynät? Kiusaisivatko kaverit?

Eettisyys: Lapsen oikeusturva, ihmisoikeudet? Isoveli valvoo? Operaattorin rooli – operaattorilla tietoa lasten liikkumisesta.

Millainen lapsen liittymän pitäisi olla?

Mitä palveluja?

Mitä olette valmiita maksamaan niistä?

Mitä mieltä siitä, että perheellä olisi ”kollektiivinen matkapuhelin” eli yksi yhteinen kännykkänumero ja monta kännykkää (ts. tavallaan yksi kotinumero)?

Millaisia välineitä perheet oikeasti tarvitsevat keskinäiseen viestintäänsä? Mikä on tällä hetkellä hyvä tapa pitää yhteyttä? Mikä olisi hyvä tapa? Onko kännykkä oikea väline kommunikaatioon vai voisiko kuvitella että olisi joku täysin uusi kommunikaatiolaite?

Vastaako kännykkä kaikkiin tarpeisiin? Tarve ryhmäkommunikaatioon, esim. sama viesti kaikille perheenjäsenille?

Matkaviestinnässä tapahtuva muutos iän mukaan, jos ollut jo pidempään. Mitä muutoksia luulette tapahtuvan tulevaisuudessa?